

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

YİRMİNCİ SÛRE-İ CELÎLE
TÂ-HÂ SÛRE-İ CELÎLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükەرreme döneminde inmiş)dir.

135 âyet-i kerimedir.

O Rahman ve O Rahim olan Allah'ın ismiyle!

1- Tâ! Hâ!

2- (Habîbim!) Biz bu Kur'ân'ı sana(, "Kâfirler niye inanmıyor?" diye üzülererek, teheccüt namazında çok ayakta durarak ve sıralı oruçlarla aç susuz kalarak) yorulasın diye indirmedik.

3- Fakat (Allâh-u Te'âlâ'dan) korkmakta olan / korkacak olan / kimselere büyük bir öğüt olsun diye (İndirdik)!

4- Yeri ve yüce gökleri yaratmış olan O Zât tarafından peyderpey bir indirilişle!

5- = Rahman (olan Allâh-u Te'âlâ, bir mekâna yerleşmekten münezzehtir olarak, Kendi murad ettiği mana üzere, Zât'ına yakışır şekilde) Arş'a istiva buyurmuştur / Rahmân(ın emri ve hükmü) Arş'a (yönelip) istiva etmiştir / Rahmân(, en büyük cisim olan) Arş (dâhil tüm yaratıklar)ı (hükmü altına almış ve hepsini ilmen kuşatarak) istilâ etmiştir I.

Bu ve benzeri bazı âyet-i kerimeler, "Müteşâbih âyetler"den oldukları için kendilerini yanlış yorumlayan bazı sapık fırkalar, Allâh-u Te'âlâ'nın gökte olduğunu ve Arş'ın üzerinde oturduğunu iddia etmektedirler. Hâlbuki Allâh-u Te'âlâ, sonradan yaratılanlara herhangi bir yönden benzemekten, zaman ve mekân bağımlılığı gibi ihtiyaçlardan son derece münezzehtir! Bu hususta geniş malûmat için bakınız: Âl-i İmrân Sûresi: 9; A'râf Sûresi: 54

6- Göklerde bulunanlar da, yerde olanlar da, ikisi arasında bulunan (hava, bulut, kuşlar ve bilinmeyen nice varlıklar)lar da, o (yedi kat yerin dibindeki) nemli toprak altında olanlar da (mülkiyet ve yönetim bakımından) sadece O (Allâh-u Azîmüştâ)na aittir.

7- (Habîbim! Zikir, dua veya herhangi bir iş için yüksek sesle konuşarak) sözü açığa vuracak olursan, (bil ki, Allâh-u Te'âlâ'nın buna ihtiyacı yoktur. Çünkü) gerçekten de O, (başkasıyla fısıldaştığın, hattâ konuşmayıp kalbinde sakladığın) sırrı da, (bir zaman sonra kalbine neler geleceğiyle alâkalı senin dahi bilmediğin, bu nedenle henüz kalbinde bulunanlardan) daha gizli olanı da bilmektedir.

8- Allah ki; Kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur! (Delâlet ettikleri takdis, tahmîd, ta'zîm ve tenzih manaları açısından) **en güzel isimler sadece O'na aittir.** (Ama isim ve sıfatlarının çokluğu Zât'ının birliğine zıt değildir.)

9- (Ey peygamberlik görevini yüklenen Habîbim! Senden önce de peygamberler bu dava uğrunda çok büyük eziyetlere katlanmıştı. Nitekim) sana Musa'nın o Önemli haberi geldi değil mi?

10- Hani o, (annesini ziyaret için kayınpederi Şu'ayb (Aleyhisselâm)dan izin alıp Mısır'a doğru giderken, Tûr dağının bulunduğu Tuvâ vadisine gelmiş, o sırada karlı ve karanlık bir kış gecesi hanımı çocuk doğururken) **bîr ateş görmüş de, ailesine: "Yerinizde durun! Gerçekten de ben net olarak bir ateş gördüm, ola ki ben size ondan alınan bir meş'ale getiririm (de ısınırsınız,) ya da o ateş yanında (bana yol gösterecek) bir rehber bulurum!" demişti,**

11- Oraya vardığında (kendisine) nida edildi ki: "Ey Mûsâ!

12- Şüphesiz ki Ben; senin Rabbin ancak Benim! Hemen iki ayakkabını çıkar (ki ayakların da bereketlensin)! Muhakkak ki sen, o mukaddes (ve mübarek) Tuvâ vâdisindesin!

13- Bir de; Ben seni (peygamberlik görevi için) seçtim, şimdi vahyolunacak şeyleri iyi dinle / vahye kulak ver !!

14- Şüphesiz ki Ben; Allah ancak Benim! Benden başka hiçbir ilah yoktur. Öyleyse Bana kulluk et, namazı da Beni hatırlamak için / Benim (seni) hatırlamam için /Ben (onu, kitaplarımda) zikrettiğim için / Beni(m namaz vakitlerimi) hatırladığında / hakıyla kıl.

15- Herkes çalışmakta olduğu şeyle karşılık görsün diye, o (kıyamet) ân(ı) muhakkak gelicidir. (Kullar dâima korku üzerinde bulunsunlar da günahlara hiç yaklaşmasınlar diye) **Ben onu(n zamanını onlardan) gizlemek istiyorum. / Ben onu (kullardan) gizlemekteyim / (kulların mazeretlerini ortadan kaldırmak ve onları uyararak hazırlıklı bulundurmak gibi birçok hikmetler söz konusu olmasaydı) az kaldı Ben onu gizleyecektim (de: 'Kıyamet gelecektir!' diye kimseye bildirmeyecektim) / yakında (zamanı geldiğinde) Ben onu açıklayacağım /.**

16- Artık o (namaza ve kıyamet ânı)na inanmamakta bulunan ve (nefsinin) kötü arzusunun peşine düş(erek, aklını fikrini, gördüğü birtakım aldatıcı lezzetler bürü)müş olan bir kimse, sakın ha seni on(lara inanıp, gereğince davranmak)dan alıkoymasın, sonra (kâfirlerin aldatmalarına kanacak olursan) helak olursun!

17- Ey Mûsâ! işte sana! O sağ elinde olan da nedir?"

18- Dedi ki: "Bu benim asâmdır! (Yorulduğumda, sürülerin başında durduğumda ve sıçrama anında) ona yaslanıyorum, onunla koyunlarımla üzerine yaprak düşürüyorum. Onda benim için diğer birtakım ihtiyaçlar da vardır(; yürürken onu omzuma atıp bazı eşyaları ona takarım, ona bağladığım îple kuyudan su çekerim, yılanları öldürürüm, vahşi hayvanları kaçırtırım ve dinleneceğim zaman kendisine bağladığım şeyleri gölgelik yaparım)!"

19- (Allâh-u Te'âlâ) buyurdu ki: "Ey Mûsâ! Onu (yere) at!"

20- Böylece hemen onu atıverdi, birdenbire o, koşan bir yılan (oluverdi)!

21- (Mûsâ (Aleyhisselâm) onun, ağaçları ve taşları yutan bir ejderhaya dönüştüğünü gördüğünde korkup kaçmaya başlayınca, Allâh-u Te'âlâ) buyurdu ki: "Al onu! Korkma! Muhakkak ki Biz onu evvelki şekline döndüreceğiz.

22- Bir de (sağ) elini (sol koltuğunun altındaki) yanına sok ki, (alaca hastalığı gibi) herhangi bir kusur bulunmaksızın, bir başka mucize olarak(, gözleri kaplayan güneş ışınları gibi) bembeyaz bir halde çıksın!

23- Tâ ki Biz sana en büyük âyetlerimizden bir kısmını gösterelim!

24- (İşte bu iki mucizeyle birlikte) Firavun'a git (de onu Bana kulluğa davet et)! Gerçekten de o(, rablik iddiasına kalkışarak) azmıştır."

25- (Böyle büyük bir vazifeyle görevlendirilen Mûsâ (Aleyhisselâm), bu yükün ağırlığını taşıyabilmek ve tebliğ görevini kolayca yerine getirebilmek için, Allâh-u Te'âlâ'dan birtakım isteklerde bulunmak üzere) dedi ki: "Ey Rabbim! Benim için göğsümü şerh et! (Yüreğime genişlik ver de. Senden başka kimseden korkmayayım!)

26- (Elçilik görevimi Firavun'a tebliğ) işimi bana kolaylaştır!

27- (Çocukluğumdan kalma pelteklik) düğümü(nü) de dilimden çöz!

28- Tâ ki sözümü iyice anlayabilsinler!

29- (Bu işlerde yardımcı olması için) ailemden de bana bir vezir tayin et!

30- Kardeşim Harun'u ki;

31- Onunla gücümü pekiştir! (Sırtımı sağlamlaştır!)

32- (Nübüvvet ve risâlet) işimde de onu ortak et!

33- Tâ ki (aramızda yardımlaşıp ibadete fırsat bularak) Seni çokça tesbih edelim!

34- Ve Seni çokça zikredelim!

35- Gerçekten de Sen, dâima bizi (görüp gözeten ve tüm hallerimizi hakkıyla bilen) bir Basîr oldun!"

36- Buyurdu ki: "Ey Mûsâ! Gerçekten de sana isteğin verilmiştir!

37- Andolsun ki; muhakkak Biz sana başka bir kere daha elbette iyilikte bulunmuştuk.

38- Hani Biz vahyedilecek o şeyi annene (rüyada ilham ile şöylece) vahyetmiştik:

39- O (çocuğu)nu tabuta koy, sonra kendisini deniz (gibi olan Nil)e bırak, böylece deniz

onu kıyıya atsın da. Benim düşmanım ve onun düşmanı (olacak) olan biri onu alsın! Ben sana Kendimden bir sevgi bıraktım. (İnsanların kalplerine sana karşı sevgi tohumları ektiğim için, seni gören senden ayrı duramayacak bir hale gelecek!) **Tâ ki böylece sen gözetimim üzere** (Benim nezâretimde en güzel şekilde) **büyütülesin!**

40- Hani (annen bu vahyi uygulayıp seni sandık içerisinde Irmağa bırakıyor ve Firavun seni bulup evlatlık ediniyordu. Senin hiçbir sûtanneyi kabul etmemen üzerine sıkıntıya düşüyor, bu haberi alan) **kız kardeşin** (de) **gidiyor ve** (Firavun'un köşküne girerek): **'Size onu(n bakımını) üstlenecek bir kimse göstereyim mi?'** diyordu. **Böylece** (onun bakıcı bulma fikrini kabullendiklerinde) **Biz** (sözümüzü tutarak) **seni annene geri döndürmüştük ki, gönlü hoş**(, gözü aydın) **olsun ve** (ayrılığından dolayı) **üzülmesin!**

Ayrıca sen (Mısır'da bulunduğun dönemde Kıptilerden) **bir** (kâfir) **kişiyi öldürmüştün de, Biz seni o** (Allah'ın azabından korkma ve Firavun tarafından öldürülme gibi) **gam** (ve tasalar)**dan kurtar**(mak üzere sana mağfiretimizi vaad etmiş ve Medyen gibi emniyetli bir yere hicrete muvaffak kıl)mıştık. **Böylece Biz seni türlü türlü fitnelerle imtihan** (edenin muamelesine tâbi) **etmiştik. Ey Mûsâ! Artık sen, senelerce Medyen halkı içerisinde kalmıştın da; sonra bir kader üzere** (tespit edilen kırk yaşını doldurduğun bugününde vahyime mazhar olacağın bu mekâna) **geldin!**

41- Ben seni Kendi (vahyime ve muhabbeti)m(e mazhariyet) **için seçtim!**

42- Sen ve kardeşin (size vermiş olduğum mucize ve) **âyetlerimle birlikte git! Ama zikrim hususunda bir gevşeklik göstermeyin!** (Hiçbir halde Beni unutmayın ve kullarımı Bana davet hususunda en ufak bir ihmalde bulunmayın!)

43- Firavun'a gidin! Gerçekten de o haddi aşmıştır.

44- Ona (Temizlenmek ister misin?', "Seni Rabbine kavuştursam ne dersin?' gibi arz ve istişare yollu) **pek yumuşak bir söz söyleyin! Ola ki o öğütlenir** (de hakkı kabul eder) **ya da** (inanmasa da, sizin söylediklerinizden etkilenerak düşünceye dalıp, akıbetinden) **korkar!**

45- (Mevlâ Te'âlâ'n ın vahyine bizzat muhatap olan Mûsâ (Aleyhisselâm) ile o anda Mısır'da bulunan ve Cebrail (Aleyhisselâm)ın getirdiği vahiyelere mazhar olan Harun (Aleyhisselâm)) **dediler ki:**

"Ey Rabbimiz! Gerçekten de biz, onun (bizim davetimizi tamamlamamıza ve mucize göstermemize fırsat bırakmadan) **bize karşı ileri gitmesinden ya da az**(gınlığına azgınlık katarak Senin hakkında uygunsuz tabirler kullan)**masından korkmaktayız!"**

46- Buyurdu ki: "İkiniz de korkmayın! Muhakkak ki Ben (yardım ve desteğimle) **sizinle beraberim.**

(Sözlerinizi) **duyarım ve** (yaptıklarınızı da, size yapılacakları da) **görürüm!** (Dolayısıyla dualarınızı kabul ederim ve size yapılmak istenen kötülükleri engellerim! Çünkü Ben gafil değilim, artık siz hiç dertlenmeyin!)

47- Haydi ikiniz de ona gidin ve deyin ki: "Gerçekten biz senin Rabbinin iki elçisiyiz. Öyleyse İsrâiloğullarını(n köleliğine son verip, onları) **bizimle birlikte hemen salıver ve onlara** (zor işler yükleyerek) **azap etme! Muhakkak biz sana Rabbinden büyük bir âyet** (ve mucize) **getirdik.**

Bütün selâmlar (ve tüm azaplardan kurtuluşlar), **hidâyete hakkıyla uyan kimselere aittir!**

48- Şüphesiz biz, gerçekten de bize: 'Muhakkak (dünyada da âhirette de) tüm azaplar, o (peygamberleri) yalanlamış olan ve (imandan) yüz çevirmiş bulunan kimseler üzerinedir!' diye vahyedilmiştir."

49- (Bu tebliğlerle karşılaşan Firavun) dedi ki: "Ey Mûsâ! Peki, ikinizin Rabbi kimdir?"

50- Dedi ki: "Bizim Rabbimiz ancak O Zât'tır ki; her şeye(, ihtiyaç duyacağı ve ancak kendisiyle rahat yaşayabileceği münâsip) şeklini vermiş, sonra da (onu, sahip olduğu imkânlardan nasıl istifâde edeceği bilgisine) erıştirmiştir!"

51- (Firavun) dedi ki: "(Beni geçmiş ümmetlerin yıkımları gibi bir felâkete maruz kalmakla tehdit ettiğine göre,) peki, ya o (puta tapan) evvelki asırlar (halkın)ın (ölümlerinden sonraki) durumları nedir?"

52- (Mûsâ (Aleyhisselâm)) dedi ki: "Onlara âit bilgi Rabbim katında (bulunan Levh-i Mahfuz nâmındaki) bir Kitaptadır. Rabbim (kime ne muamele yapacağı hususunda) yanılmaz ve (kimin ne yaptığını hiçbir zaman) unutmaz!

Müfessirlerin beyanına göre; o gün için Mûsâ (Aleyhisselâm)a Tevrat indirilmediğinden Mûsâ (Aleyhisselâm), Nûh, Âd ve Semûd kavimleri gibi helake uğratılan kâfir toplumların ne durumda olduklarına dâir bilgiyi Allâh-u Te'âlâ'nın o yanılmaz ve şaşmaz ilmine havale etmiştir.

53- O Zât ki; yeri sizin için bir döşek (gibi istifâdenize uygun) yapmış, orada sizin (dilediğiniz yerlere kolayca ulaşabilmeniz) için (dağlar ve vadiler arasında) birtakım yollar meydana getirmiş ve gökten bir su indirmiştir. Böylece Biz onunla, bitkilerden farklı farklı türler çıkarmışızdır.

54- (Böylece Biz kullarımıza buyurmuşuzdur ki:) '(Bu azıklardan) kendiniz de yeyin, davarlarınızı da otarın! İşte sana! (Yanlışın peşine gitmekten ve çirkin işler yapmaktan) engelleyici akıllara sahip kimseler için elbette bu (sayı)nlarda, (Allâh-u Te'âlâ'nın yüce sanatlarını gösteren) pek büyük ve birçok âyetler bulunmaktadır.

55- Biz sizi ondan (o tevâzuun en belirgin örneği olan topraktan) yarattık; (öldüğünüzde de gömülmek üzere) yine sizi ona döndüreceğiz; diğer bir kere de (dirilteceğimiz zaman) sizi ondan çıkaracağız!"

İnsan neslinin babası Âdem (Aleyhisselâm) bizzat topraktan yaratıldığı için, onun neslinin de topraktan yaratılmış olduğu söylenebilir. Ama her insanın yaratıldığı meninin, birtakım gıdalardan meydana geldiği, o yiyeceklerin de topraktan olduğu düşünülecek olursa, insanın yaratılış maddesinin iki vasıtayla yine toprağa döndüğü anlaşılır. Ama Atâ-i Horâsânî (Radyallâhu anh)ın: "İnsan yaratılacağı zaman görevli melek gidip o şahsın gömüleceği topraktan bir parça alarak onu insan suyu üzerine serpiştirir, böylece doğacak çocuk toprak ve menî karışımından yaratılır! " şeklindeki rivayetine göre, her insanın vasıtasız olarak topraktan yaratılmış olduğu söz konusudur. (Âlûsî)

56- Andolsun ki; elbette Biz o (Firavun)na o (Mûsâ (Aleyhisselâm)a verilmiş olan) mucizelerin tümünü kesinlikle gösterdik. Fakat o yalanladı ve (hakkı kabulden) kaçındı.

57- (Mûsâ (Aleyhisselâm)dan gördüğü mucizeler karşısında korkuya kapılarak) **dedi ki: "Ey Mûsâ! Sen bize; sihrinle bizi toprağımızdan çıkarasın diye mi geldin?"**

58- **Andolsun ki; elbette sana bunun benzeri bir büyü getireceğiz. O halde bizimle senin aranda (müştereken uyulacak) bir sözleşme (yeri) olarak düz bir mekânı / (iki tarafa da) eşit (mesafede kalan) bir yeri / tayin et ki, ne biz, ne de sen onu bozmayalım!"**

59- (Bunun üzerine Mûsâ (Aleyhisselâm)) **dedi ki: "Size vaad edilen zaman, ziynet(li elbiselerinizi ve süs eşyalarınızı giyinmekte olduğunuz bayram) günüdür ve insanların toplanacağı kuşluk vaktidir!"**

60- **Derken Firavun (Mûsâ (Aleyhisselâm)ın yanından) dönüp gitti de, (tüm büyücüleri çağırıp, istedikleri bütün malzemeleri temin ederek) hilesini topladı ve sonra (buluşma yerine) geldi.**

61- **Mûsâ o (karşısına çıkarılma)n (sihirbaz)lara:**

"Helak (ve yıkım) size (gelip çatacağı)! (Gönderdiği mucizeleri 'Büyü' diye adlandırarak) Allah'a karşı bir yalan uydurmayın, sonra O sizi (dayanamayacağınız) büyük bir azapla kökünüzü kazıyacak şekilde helak eder. Zaten (Allah'a karşı) iftirada bulunmuş olan kimse gerçekten de (en büyük zarar ve) hüsrana uğramıştır." dedi.

62- **Böylece onlar (Mûsâ (Aleyhisselâm)ın sözlerinin bir büyücü kelâmına benzemediğini fark ederek) işlerini aralarında tartıştılar ve (bunu yaparken Mûsâ ve Hârûn (Aleyhisselâm)a görünmemeye ve duyurmamaya azamî gayret göstererek) fısıldanmayı gizli tuttular.**

Müfessirler, büyücülerin aralarında fısıldaştıkları söz hakkında birkaç görüş beyan etmişlerdir: Kimine göre bu, bir sonraki âyette zikredilecek sözlerdir, kimine göreyse: "Bu bir büyücü sözü olamaz!" "O bize galip gelirse ona uyarız!" "O bir büyücüye zaten biz onu yeneriz. ama gücünü Allah'tan alıyorsa o zaman şâni büyük olur!" gibi sözlerdir.

63- (Birbirlerine gizlice) **dediler ki: "Gerçekten işte bu ikisi elbette iki büyücüdür ki, sihirleriyle sizi toprağınızdan çıkarmayı ve sizin o en üstün yolunuzu gidermeyi(, böylece Firavun'u ilâh edinme davanızı tamamen ortadan kaldırmayı) arzulamaktadırlar.**

64- **Öyleyse (tüm) hile (ve hüner)lerinizi bir araya getirin de sonra tek saf halinde (Musa'ya karşı) geli(p büyüünüzü sergileyi)n! Zaten bugün üstün gelmiş olan kimse, gerçekten de murad(ın)a ermiştir."**

65- (Büyücüler buluşma yerine geldiklerinde, Mûsâ (Aleyhisselâm)a karşı güzel bir edep sergileyerek) **dediler ki: "Ey Mûsâ! Ya senin (yapacağını ortaya) atman, ya da bizim ilk önce atmış kimseler olmamız (arasında bir seçim yap)!"**

66- **O: "Hayır(, ben önce atmam)! (İlk başta) siz atın!" dedi. (Onlar hünerlerini ortaya koyunca) birdenbire ona hayal ettirildi ki, büyülerinden dolayı (sanki) ipleri ve sopaları, gerçekten de onlar koşmaktaydı.**

Bazıları bu âyet-i kerimeden yola çıkarak sihrin bir hayalden ibaret olduğunu, bir hakikati olmadığını, dolayısıyla hiçbir etkisinin görülemeyeceğini, etki gibi görülen şeyin de bir evhamdan ibaret olduğunu söylemekteyseler de bu görüş âyet ve hadîslerle çelişmektedir.

Zira Felak ve Nâs Sûrelerinin iniş sebebi okunduğunda, ayrıca Bakara Sûresi'nin 102. âyet-i kerîmesi iyi incelendiğinde anlaşılacaktır ki, sihir, Allâh-u Te'âlâ'nın izniyle bazı zararlar verebilir. Ancak ondan kurtuluş çâresi sadece âyet-i kerîme ve hadîs-i şeriflerde belirtilen özel birtakım zikir ve dualar vesilesiyle Allâh-u Te'âlâ'ya sığınmaktır.

67- Hemen Mûsâ kendi içinde bir korku gizledi / hissetti I.

Mûsâ (Aleyhisselâm)ın burada belirtilen korkusu, kendi nefsi adına bir endişe içermemektedir. Ancak onların sergiledikleri oyunlar karşısında insanların kafası karışarak asâ mucizesi hakkında bir şüpheye düşerler de iman etmezler korkusudur. Fakat kendisine güven sarsılır diye düşünerek bu endişesini içinde gizlemiştir.

68- Biz buyurduk ki: "(Onların sana bir zarar vereceği ya da insanların şüphelenerek sana uymayacakları gibi düşüncelere kapılarak) **korkma! Şüphesiz ki sen, en üstün olacak kişi ancak sensin!**

69- (Onların sergiledikleri bunca halatları, urganları ve koşan yılan şeklinde görülen civalı boyalı şeyleri hiç önemseme!) Sağ elinde bulunan (ve küçük görünen o asân)ı (yere) bırak da, onların sanat hâlinde yapmış oldukları şeylerin tümünü (Benim kudretimle) yutursun!

Onların sanat diye icra ettikleri o şeyler, gerçekten de bir büyücü hilesidir. Büyücü ise nereye gitse (ve ne yapsa) iflah etmez (ve hiçbir muradına eremez)!"

70- Bunun üzerine o büyücüler (sergiledikleri vadiler dolusu malzemelerin, küçük bir asâ tarafından bir lokma gibi yutulduğunu görünce, bunun bir büyü olmayıp ancak bir mucize olduğunu anlayarak) secde edenler hâlinde (yere) atıldı(lar) da: "Biz Hârûn ile Musa'nın Rabbine iman ettik!" dediler.

71- (Firavun) dedi ki: "(Demek) ben size izin vermeden önce siz ona iman ettiniz! Şüphesiz ki o (Mûsâ), elbette size bu büyüü öğretmiş olan ulunuzdur. (Siz bu işi aranızda anlaşarak, ondan küçük büyüler sergilediniz. O ise daha büyük oynayarak sizi yendi.) Andolsun ki; elbette ellerinizi ve ayaklarınızı (sağ el, sol ayak şeklinde) değişik taraf(lar)dan elbette iyice keseceğim, sonra yemin olsun mutlaka hepinizi hurma kütükleri (üzeri)nde feci bir şekilde asıp bırakacağım! Andolsun mutlaka siz bileceksiniz ki; azap bakımından daha güçlü ve daha sürekli hangimizmiş(, ben mi, Musa'nın İlâh'ı mı)?"

72- (Büyücüler Firavun'un bu tehditleri karşısında hiçbir tereddüt geçirmeden) dediler ki: "Bize gelmiş olan o açık mucizelere ve bizi yoktan yaratmış olan O Zât'a karşı seni asla tercih etmeyeceğiz. / Bizi yaratmış olan Zât hakkı için; bize gelen o açık deliller karşısında seni asla tercih etmeyeceğiz. / Artık sen karar verici olduğun şeye hükmet! / Artık sen yapıcı olduğun şeyi yap! / Sen ancak işte bu en alçak hayata hükmedersin. (Senin gücün ancak bu fâni dünyada söker, kısa bir zaman sonra da kaybolup gider.)

73- Gerçekten de biz hatalarımızı ve bizi kendisine zorladığın büyücülüğü(n günahını) bizim için bağışlasın diye Rabbimize iman ettik! Zaten Allah (sevap bakımından) pek hayırlıdır, (azap bakımından da) çok devamlıdır.

74- Şu bir gerçek ki; her kim (kâfir olarak ölüp) bir suçlu olarak Rabbine gelirse, gerçekten de onun için cehennem vardır ki, o orada ne öl(üp istirahat ed)ebilecektir,

ne de (faydalanacağı bir hayatla) **yaşayabilecektir!**

75- Ama her kim gerçekten sâlih ameller işlemiş bir mümin olarak (ölür de) O'na gelirse, işte sana! Onlar ki, en üstün dereceler sadece onlara aittir.

76- O Adn cennetleri ki; (ağaçlarının ve köşklerinin) altlarından sürekli ırmaklar akmaktadır! İçinde ebediyen kalıcı kimseler olarak (oraya gireceklerdir)!

İşte sana! (Kâfirlik ve günah kirlerinden) iyice temizlenmiş olan kimselerin mükâfatı ancak budur!"

77- Kasem olsun ki; gerçekten Biz Musa'ya: "Kullarımı gece vakti (Mısır'dan kaçırıp) yürüt de, (asanla vurarak) onlar için denizde kupkuru bir yol edin / onlar için denizde kupkuru bir yola (asan ile) vur / . Artık sen (ardınıza düşecek Firavun tarafından) yetişilmekten korkmazsın ve (önünüze çıkacak denizde boğulmaktan) endişelenmezsin!" diye vahyettik.

78- Bunun üzerine (o, İsrâiloğullarını gecenin başlangıcında yola çıkardı. Bunu geç öğrenen) Firavun, ordularıyla birlikte onların peşine düştü de, sonunda denizden onları kaplamış olan o (feci) şey kendilerini kaplayıverdi.

79- Böylece (toplumuna: "Ben size ancak doğru yolu gösteriyorum!" diyen) Firavun kavmini saptırdı da, doğru yola iletemedi ! / Firavun, kavmini (denizde) kaybetti de(, onlara kurtuluş yolunu) **bulduramadı! /**

80- (Biz Firavun'u helak edip, İsrâiloğullarını selâmet sahiline çıkardıktan sonra buyurduk ki:) "Ey İsrâiloğulları! Gerçekten Biz sizi (türlü türlü işkencelere maruz bırakan Firavun gibi büyük bir) düşmanınızdan kurtardık ve sizin (peygamberiniz Mûsâ) ile Tûr'un sağ tarafın(a geldiğinde mükâlemeye bulunacağımıza ve orada ona Tevrât)ı (vereceğimize dâir) sözleştik.

Bir de (Tih çölünde bulunduğunuz sürece) üzerinize kudret helvasıyla bıldırcın yağdırdık.

81- Size rızık olarak verdiğimiz şeylerin lezzetli ve helâl olanlarından yeyin! (Şükrünü ihlal ederek, çok yeyip israf ederek, gıdalardan elde ettiğiniz gücü günahlara harcayarak, başkasının elinden haksız yere alarak, zekât ve sadaka gibi hakları sahiplerine vermeyerek ve stok yaparak) o (size verilen rızıklar hususu)nda azgınlık yapmayın sonra gazabım üzerinize vacip olur / çöküverir / .

Benim gazabım kimin üzerine konarsa, muhakkak ki o helak olmuştur / (cehenneme) yuvarlanmıştır / (bir daha kalkamayacağı şekilde) düşmüştür / .

82- Muhakkak ki Ben; (şirkten ve kâfirlikten) tevbe etmiş olan, (Allâh-u Te'âlâ'ya ve tüm indirdiklerine) iman etmiş bulunan, bir de (farzları yerine getirerek) sâlih bir amel işlemiş olan, sonra da (ölünceye kadar İslâm üzere) hidâyette sebat etmiş olan kimseleri(n günahlarını) elbette (çokça bağışlayan bir) Ğaffâr'ım!"

83- (Mûsâ (Aleyhisselâm) Allâh-u Te'âlâ ile sözleşmesi akabinde Tevrat'ı almak için, kavmi içerisinden yetmiş kişi seçmişti. Fakat Allâh-u Te'âlâ'ya kavuşma arzusundan dolayı acele davranıp onları geride bırakarak mîkata tek başına varınca Allâh-u Te'âlâ ona:) "Ey Mûsâ! Seni kavminden (ayırıp) acele ettirmiş olan şey de nedir?" (diye sordu.)

84- O dedi ki: "Onlar işte şu kişilerdir ki, benim izim üzeredirler(, ben onlardan ancak

birkaç adım öndeyim. Dolayısıyla aramızdaki mesafe çok yakındır). **Ey Rabbim!** (Benden daha fazla) **razı olasin diye ben Sana** (manen yaklaşmak için emir buyurduğun yere gelmekte) **acele ettim!"**

85- (Bunun üzerine Mevlâ Te'âlâ) **buyurdu ki:**

"Gerçekten de Biz senin (aralarından ayrılmanın) **ardından kavmini kesinlikle fitneye düşürdük ve Sâmiri** (denen adam bir buzağı yapıp) **onları** (ona tapmaya davet ederek) **saptırdı.** (Birkaç bin kişilik azınlık dışında bütün ümmetin buzağıya tapmaya başladı.)"

86- Derken Mûsâ, (vaat edilen kırk günlük süreyi doldurup Tevrat'ı alarak, ümmeti hakkında duyduğu haberden dolayı da) **çok kızgın ve üzüntülü olarak kavmine döndü ve: "Ey kavmim! Rabbiniz** (Tevrat'ı vereceğine dâir) **pek güzel bîr vaatle size söz vermedi mi?**

Peki size o (benden ayrı kaldığınız) **süre mi uzun geldi, yoksa üzerinize Rabbinizden büyük bir gazap çökmesini mi istediniz de,** (dinimde sebat edeceğinize dâir sizinle antlaşmış olduğum) **sözümü bozdunuz?" dedi.**

87- Onlar: "Biz senin sözünü kendimize mâlik olarak / isteyerek / bilerek / bozmadık. Lâkin biz (Mısır'dan ayrılırken) **o** (Firavun hanedanı olan Kıptî) **toplumun süs eşyalarından** (emânet aldığımız) **bir çok ağırlıklar yükledik, sonra da** (Sâmirî'nin emriyle) **onları** (onun yaktığı ateşe) **at**(ıp eriterek buzağı şeklinde bir put yap)tık.

İşte sana! Sâmiri (senin gecikmeni bahane ederek ve bunun sebebini yanımızda taşıdığımız takılara bağlayarak, tüm süs eşyalarını bizden isteyip, kazdığı bir çukurda yaktığı ateş içerisine) **böylece attı** (ve Cebrail (Aleyhisselâm)ın atının izinden aldığı toprağı da ona kattı)." **dediler.**

88- İşte o (Sâmirî, dokunduğu her şeye hayat veren Cebrail (Aleyhisselâm)ın atının izinden almış olduğu toprağı ağızına koyarak) **bir buzağıyı; kendisine mahsus** (kanı, eti ve) **böğürmesi bulunan** (canlandırdığı) **bir** (inek) **cesedi**(ne dönüştürdüğü o heykeli, ibadet edilecek bir ilâh olarak) **onlara çıkardı da böylece o** (ve fitnesine kapıla)nlar:

"İşte bu! Sizin de ilâhınızdır, Musa'nın da ilâhıdır, ama o (Rabbini burada) **unut**(tu da.Tûr'da Rab aramaya koyul)du!" **dediler.**

89- Onlar hiç görmüyorlar mıydı ki; gerçekten o (buzağı, sorularına bir cevap olarak) **kendilerine hiçbir söz** (bile) **döndüremiyordu ve onlar için ne bir zarar** (yapmay)a, **ne de bir fayda** (sağlama)ya **sahip değildi?**

(Peki ya bir kere böğürdü diye bir heykeli nasıl ilâh edinebiliyorlardı?!)

90- Hâlbuki andolsun; elbette (Musa'nın dönüşünden) **daha önce Harun muhakkak onlara: "Ey kavmim! Siz onun sebebiyle** (doğruya eriştiler,mediniz,) **ancak bir fitneye düşürüldünüz! Şüphesiz sizin Rabbiniz sadece O Rahman** (Te'âlâ)dır (ki O size herkesten çok acımaktadır).

Öyleyse (Allah'a ibadete devam hususunda) **bana iyice uyun ve** (buzağıya tapmayı terk etme) **emrime itaat edin!" demişti.**

91- Onlar: "Mûsâ bize dönünceye kadar biz ona karşı (tapınmaya) **sürekli yönelenler olmaktan asla ayrılmayacağız."** demişlerdi.

92- (Mûsâ (Aleyhisselâm) Tur'dan döndüğü zaman ümmetinin çoğunun buzağının etrafında yüksek sesle raks ederek tapındıklarını görünce, kendine mâlik olamayıp, sağ eliyle abisi

Hârûn (Aleyhissetâm) ın başından, sol eliyle de sakalından tutarak) **dedi ki:**

"Ey Hârûn! Onları gördün ki (buzağıya tapmakla) sapıtmışlar, o zaman seni engellemiş olan neydi ki;

93- (Allah için gazaba gelerek kâfirlerle savaşıma hususunda) **bana hakkıyla uymadın? Yoksa sen** (benim: "Din konusunda sert ol, sakın kimseye taviz verme" şeklindeki) **emrime karşı mı geldin?"**

94- (Hârûn (Aleyhisselâm), ona özür beyan etmek ve kendisine yumuşak davranmasını talep etmek üzere) **dedi ki:**

"Ey anamın oğlu! Ne sakalımı, ne de başımı tutma!

Gerçekten ben (onlara karşı sert davranmam hâlinde, aralarında bir savaş çıkmasına sebebiyet vereceğimden, bu yüzden) **senin** (bana kızarak): '(Ne yaptın?) **İsrâiloğullarının arasında ayrılık çıkardın ve benim** (seni onların başına bırakırken söylemiş olduğum: 'Yerime geç ve insanlar arasında barışı sağla!') **sözümü gözetmedin!' diyeceğinden korktum!"**

95- O (zaman Mûsâ (Aleyhisselâm) ağabeyini bırakıp bu fitneye sebebiyet veren Sâmirî'ye dönerek): **"Ey Sâmirî! Peki ya senin** (böyle yaparak) **arayışın / bu önemli işin(in sebebi) / çok konuşulacak mühim işin / neydi?" dedi.**

96- O: **"Ben onların bilmedikleri bir şeyi bildim** (ki, sana gelen meleğin dokunduğu her şey canlanıyordu) **Bu yüzden o elçinin** (atının) **izinden bir avuç** (toprak) **alıp onu** (takılardan eritip yaptığım buzağının içine) **attım.**

İşte sana! Nefsim böylece (yapmamı) **süslü gösterdi bana!" dedi.**

97- (Mûsâ (Aleyhisselâm)) **dedi ki:** **"Artık** (buralardan defol) **git! Şüphesiz hayatta** (kaldığın zaman zarfında) **senin için sabit olan** (feci ceza, herhangi bir kişiyle temas ânında, onun da, senin de beraberce sıtmaya tutulmanıza sebebiyet verecek kötü bir hastalığa yakalanarak, gördüğün herkese mecburen): '(Bana) **hiçbir dokunma yok! demendir.**

Üstelik (dünyadaki bu cezadan sonra) **senin için** (âhirette) **bir** (cehennem) **soz(ü) vardır ki, sen asla onun bozulmasıyla karşılaşmayacaksın. Haydi kendisine karşı** (ilâh diye tapınmaya) **sürekli yönelen biri olarak devam edip durduğun o ilâhına** (bir) **bak!**

Andolsun ki; mutlaka onu (kesip) **yakacağız / torpüleye**(rek pek ufak parçalar hâline getire)**ceğiz / sonra da yemin olsun ki; gerçekten** (ne kendisi, ne de eseri kalmayacak şekilde) **tam bir savurmayla onu denize atacağız.**

98- Sizin ilâhınız ancak O Allah'tır ki, O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur! O, ilim bakımından her şeyi kuşatmıştır.

(Cahillikte alem olmuş sığır gibi bir hayvanın ise kendinden bile haberi yoktur. Hal böyleyken, bu Allah bırakılır da o buzağıya nasıl tapılır?)"

99- (Habîbim!) **İşte sana! Şüphesiz geçmiş**(te yaşamış) **olan** (toplum)ların bazı önemli **haberlerini böylece** (senin mucizelerini çoğaltmak, ilmini artırmak ve ibret almak isteyenlere bir öğüt yapmak üzere tam bir şekilde) **sana anlatmaktayız. Gerçekten Biz sana tarafımızdan pek büyük bir kitap vermişizdir.**

100- Kim ondan yüz çevirirse, gerçekten de o, kıyamet günü pek ağır bir yük (ve büyük bir azap) **yüklenecektir.**

101- Onun (sürükleyeceği azap) içerisinde ebedî kalıcılar olarak! Kıyamet günü kendileri için bir yük olarak bu ne de kötü olmuştur!

102- (Tüm kulların diriltilmesi için İsrail (Aleyhisselâm) tarafından) Sûr'a (ikinci defa) üfürüleceği ve o anda mücrimleri (yüzleri simsiyah,) gözleri masmavi bir halde / körler hâlinde / susuzlar olarak / (mahşerde toplamak üzere) haşredeceğimiz o günü (dâima hatırınızda bulundurun)!

103- Onlar (o gün, âhiret süresinin uzunluğunu görünce, dünyada ve kabirde kaldıkları müddeti azımsayarak konuşmaya başlayacaklar. Fakat kalplerini saran korku ve dehşetten dolayı sesli konuşamayıp:) "Siz ancak on (gün ve gecelik kısa bir süre) kaldınız!" diye aralarında gizlice söyleyecekler.

104- Biz onların ne diyeceklerini pek iyi bilmekteyiz. Bir vakit ki; onların yol (ve yön, akıl ve fikir) bakımından en üstün / en adaletli / olanı(, onların verdiği süreyi bile çok bularak): "Siz ancak bir gün kaldınız!" diyecek.

105- (Habîbim! Kıyamet kopmaya başladığında) dağlar(ın ne olacağı)dan sana soruyorlar. Hemen deki:

"Rabbim onları (kum gibi yapıp, sonra üzerlerine rüzgârlar salacak ve yerlerinde yeller esecek bir şekilde) tam bir savurmayla darmadağın edecek!

106- Neticede onları(n buldukları yerleri, bitkisiz) bomboş ve dümdüz bir halde bırakacak!

107- (O gün) sen orada ne en ufak bir düşüklük, ne de pek az bir yükseklik / ne bir vadi, ne de bir tepe / ne bir çatlak, ne de bir yokuş / göremeyeceksin!

108- İşte o gün onlar o çağırıcıya(; mahşere toplanmaları için Sûr'a üfüren İsrail (Aleyhisselâm)ın nidasına) hakkıyla uyacaklardır. (Zaten) ona karşı hiçbir eğrilik olamaz. (Bilakis yana-bele sapma imkânı bulmaksızın, herkes onun çağrısına doğru koşmak zorunda kalır.) Böylece Rahmân'a karşı (saygı ve korkudan dolayı) tüm sesler kısılmıştır. Artık sen, gizli bir sestən / (mahşere doğru giderken çıkardıkları) ayak sesinden / başkasını duyamayacaksın!

109- İşte o (hâdiseler meydana geldiği) gün Rahmân'ın, (kullara şefaathetmek için) kendisine izin verdiği ve (şefaathetedeceği kimse hakkında söyleyeceği) söz bakımından kendisinden razı olduğu kimse(nin şefaatheti) dışında hiçbir aracılık faydalı olmayacaktır. / İşte o gün şefaathet ancak o kimseye yarayacaktır ki, Rahman ona (şefaathet edilmesi için) izin vermiştir ve (dünyadayken söylemiş olduğu tevhid) söz(ü) bakımından kendisinden razı olmuştur. /

110- O o (yaratıl)ların önlerinde olanı da, arkalarında bulunanı da(; geçmiş-gelecek, görülen ve görülmeyen her şeylerini) bilmektedir. Onlar ise ilim bakımından O'nu(n bildirdikleri dışında, ne Zât'ını, ne de malûmatını) kavrayamazlar.

111- (Kıyamet günü) bütün yüzler O Hayy ve Kayyûm (olan, başı ve sonu olmayan, Zâtına âit bir hayata sahip olan, ayrıca yaratıklarını yönetme ve koruyup kollama işini devamlı üstlenmiş bulunan Allâh-u Te'âlâ) için alçalmıştır / eğilmiştir / Ama (Allah'a ortak koşarak) büyük bir zulüm yüklenmiş olan kimse (Allah'ın rahmetinden ümitsiz olduğu için) gerçekten hüsrana uğramıştır.

112- Her kim de, kendisi mümin olarak bazı sâlih amelleri(, özellikle farzları) işlerse, artık o, ne (günahları artırılarak) herhangi bir zulüm(e düşürülmek)den, ne de (sevapları hakkında) bir eksiltilmeden korkmayacaktır.

113- İşte sana! Böylece (geçmiş ümmetlerin haberlerini ve kıyamet hallerini bildiren âyetleri indirdiğimiz gibi,) Biz onu(n tümünü) Arapça bir Kur'ân olarak indirdik ve onda tehdid (ifade eden âyetler)i çok tekrarladık. Tâ ki onlar (kâfirlik ve günahlardan) hakkıyla sakınsınlar ya da o (indirdiğimiz kitap) onlar için bir öğüt meydana getirsin / onlara yeni bir ibret versin !!

114- İşte (tüm emir ve yasakları geçerli olan, müjdelerine umut bağlanıp, tehditlerinden korkulan, bütün padişahların Kendisine muhtaç olduğu yegâne hükümdar ve her şeyi bir hikmet üzere îcat etmiş) O Melik-i Hakk olan Allâh(, ne Zât'ı, ne de sıfatları hususunda, yaratıklarından herhangi birine en ufak bir benzeyiştten bile) dâima pek yüce olmuştur. (Habîbim! Cibril sana vahyi indirdiğinde, "Bir şey kaçıyorum!" ya da "Unuturum!" diye endişelenip de) vahyedilişi sana bitirilmeden önce (hızlı davranarak) Kur'ân (okumak)la acele etme! (Böyle yapacağına): "Ey Rabbim! İlim bakımından beni artır!" de(mek suretiyle Benden hızının güçlenmesini ve malûmatının artmasını iste)!

115- Andolsun ki; elbette Biz bun(ca insanların yaratılmasın)dan önce Âdem'e de kesinlikle (o ağaçtan yememesi için) emirde bulunmuştuk. Fakat o (bu vasiyeti) unutmuştu. Biz (bu konuda) ona ait bir azim(, kararlı görüş ve istikrarlı hareket) bulmadık. (Zira o Allah adına yalan yere yemin edilemeyeceğini sandığından, şeytanın yeminine kanarak sebatkâr davranmadı. Yoksa şeytan onu aldatma imkânı bulamazdı.) / Biz onda (bu yasağa karşı) bir sabır bulmadık. / Biz onun için (günaha karşı) bir kasıt bulmadık. (Bilakis kasıtsız olarak bir hataya düştü.) /

116- Hani Biz meleklere: "(Kendisini selamlamak ve bana yapacağınız secdeye kible olmak üzere) Âdem'e secde edin!" buyurduk da, hemen secde yaptılar, ancak İblis müstesna! O kaçındı.

117- Bunun üzerine Biz buyurduk ki: "Ey Âdem! Gerçekten de işte bu (şeytan) hem senin için, hem de eşin için büyük bir düşmandır. Sakın o sizi cennetten çıkarma(ya sebep olma)sın, sonra (ceza olarak dünyaya indirildiğinde, yiyecek bulabilmek için) yorulursun.

118- Gerçekten acıkmaman ve çıplak kalmaman burada(ki makamında) senin hakkındır (ki, bunun için özel bir gayret göstermene gerek yoktur).

119- Şüphesiz sen burada susuzluk da çekmezsin, güneşe de maruz kalmazsın!"

120- Derken şeytan ona: "Ey Âdem! (Kendisinden yiyenin hiç ölmeyeceği) o sonsuzluk ağacını ve (bitmek tükenmek bilmediği için) çürümeyecek bir saltanatı göstereyim mi sana?" diyerek vesvese verdi.

121- Nihayet ikisi de o (şeytanın teşvik ettiği huld ağacı)ndan yediler. Bunun üzerine hemen (üzerlerindeki cennet elbiseleri soyularak) avret yerleri kendilerine beliriverdi de, o ikisi cennet(teki incir) yapraklarından üzerlerine yamayıp yapıştırmaya başladılar.

Böylece Âdem Rabbin(in emrin)e (kasıtsız da olsa) isyan etmiş oldu, bu sebeple de ("Cennette ebedî kalayım!" derken dünyada ölüme mahkûm olduğu için) umduğundan

uzak düştü / isabetli davranmadı !!

122- Sonra Rabbi (tevbeyle muvaffak ederek) **onu seçti de hemen tevbesini kabul etti ve** (tevbede sebata muvaffak kılarak onu) **hidâyet etti.**

123- (Bunun üzerine Allah-u Te'âlâ) **buyurdu ki:**

"(Ey Âdem ile Havva!) **İkiniz de**(n gelecek nesillerin bir birlerine karşı sergileyeceği düşmanlık, zulüm ve azgınlıklar yüzünden), **bir kısmınız/(in diğer) bir kısım(ınız)a düşman ol**(ması takdir edilmiş ol)**arak hep birlikte oradan inin!** (Bana hiçbir şey vacip değilse de, sizi başıboş bırakmak da şanıma yakışmaz.) **Şimdi eğer gerçekten size** (göndereceğim bir peygamber yahut indireceğim bir kitap vasıtasıyla,) **Benden bir hidâyet** (rehberi) **gelirse, artık her kim benim hidâyetime hakkıyla uyarsa, işte o** (dünyada) **sapıtmaz,** (âhirette) **güçlüğe de uğramaz / (âhirette cennet yolunu) sapıtmaz ve (dünyada geçim telâşesiyle) yorulmaz !**

124- Ama her kim Benim zikrim (ve öğüdüm olan Kur'ân-ı Kerîm) **den yüz çevirir** (de, ona uymaz ve buyruğuyla amel etmez)**se, gerçekten onun için** (dünyada ve kabirde) **pek sıkıntılı bir yaşantı vardır. Kıyamet günündeyse Biz onu kör /** (kalpgözü kör, Allâh-u Te'âlâ'ya karşı vereceği cevaplardan habersiz ve) **basiretsiz / bir halde** (huzurumuza) **haşredeceğiz!"**

Nitekim Kur'ân'a kulak vermeyen kişi ne kadar zengin olsa da, onun tüm hedefi dünyaya yönelik olduğundan, böyle bir kişinin sahip olduğu hiçbir nimete kanaat getirmeyip, eksilir endişesiyle devamlı sıkıntı içerisinde yaşaması kaçınılmazdır. Mezara girdiğindeyse, kemikleri birbirine geçecek şekilde sıkıştırılacaktır. Kur'ân'a uyan mümine gelince; o, Allâh-u Te'âlâ'nın kaza ve kaderine teslimiyet, kanaat ve tevekkül sahibi olacağından, ne kadar fakir de olsa pek huzurlu bir hayat yaşayacaktır.

125- (O zaman) **o: "Ey Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin? Hâlbuki ben** (dünyada) **gerçekten çok iyi gören biriydim!" demiştir.**

126- O (Allâh-u Te'âlâ) buyurmuştur ki: **"İşte sana!** (Sen de) **böylece** ([davranmıştın Bana)! **Bizim** (pek açık seçik) **âyetlerimiz gelmişti sana, ama sense onları terk etmiştin. İşte sana! Bugün sen de böylece** (körlük ve azap içerisinde) **terk edileceksin!"**

127- İşte sana! (Şehvetlerine daldırıp, âyetlerimizden kör kalarak) **haddi aşmış ve Rabbinin âyetlerine iman etmemiş olan kimseyi** (suçuna uygun cezalarla) **böyle cezalandırırız! Âhîret**(te uğrayacakları cehennem) **azabı ise,** (dünyadaki darlıktan da, kabir azabından da, kör olarak haşr olmaktan da) **elbette pek daha güçlü ve çok daha devamlıdır.**

128- O (Kur'ân-ı Kerîm) **onlara iyice açıklamadı mı ki, onlardan önce nice asırlar** (halkın)ı **helak ettik ki, yurtlarında** (rahatlık ve emniyet içerisinde) **gezmekteydiler. / Kendilerinden önce helak etmiş bulunduğumuz nice asırlar** (halkın)ı **o onlara açıkça beyan etmedi mi? Hâlbuki bunlar onların yurtlarında gezmektedirler. / İşte sana!** (Âyetlerimize karşı kör ve sağır kalmayı) **engelleyici akıllara sahip kimseler için elbette bu** (sayıla)n(lar)da **pek çok ve çok büyük âyetler** (ve ibretler) **bulunmaktadır.**

129- (Habîbim!) **Rabbin tarafından** (seni inkâr edenlerden kiminin azabının Bedir gününe, kiminin cezasının ise kıyamet gününe geciktirilmesi hususunda) **geçmiş olan** (kararı ifade eden) **bir kelime ve** (cezaları hakkında) **adı konmuş bir süre bulunmasaydı, o** (Âd ve

Semûd kavmine isabet eden cezaların bir benzerinin bunlara da bir an önce vurması) **elbette gerekli olurdu.**

130- (Habîbim! Mademki onlara peşin ceza vermeyişimizin sebebinin bir ihmal değil, ancak süre tanıma anlamında bir imhâl olduğunu anladın.) **Öyleyse onların söylemekte oldukları şeylere sabret ve güneş doğmadan önce** (sabah namazını kılarak), **batışından evvel de** (öğle ve ikindi namazlarını eda ederek), **gecenin bazı saatlerinde** (akşam ve yatsı namazlarını ikame ederek), **gündüzün uçlarında da** (sabah ve akşam namazlarını dikkatle ve özellikle îfa ederek) **Rabbinin hamdi**(ne sarılmak) **ile birlikte tesbîh et de tesbîh et! Tâ ki sen** (Allah katında elde edeceğin mükâfatlara) **râzı olabilesin!**

131- (Habîbim!) **Sakın ha; iki gözünü uzatma o şeylere ki, Biz o en alçak hayatın bir süsü olarak onlardan birtakımlarını onunla, sırf kendisi sebebiyle onları imtihan** (edenin muamelesine tâbi) **edelim diye / kendisi yüzünden onları azaba uğratalım diye / yararlandırmışızdır!**

132- Ama senin Rabbinin (dünyada yeterli ve helâl olan, cennette de sonsuz ve sınırsız olan) **rızkı**(, onlara verilen fâni servetlerden) **çok daha iyidir, pek daha devamlıdır!**

Rivayete göre; Rasûlüllâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) misafir ağırlamak için sıkıntıya düşüp, bir Yahudi'den veresiye buğday istedi. O rehin almadan vermeyince, Rasûlüllâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem) ona zırhını gönderirken kâfirlere verilen dünyalıktan dolayı üzgün bir haldeydi. İşte onu teselli etmek için bu âyet-i kerîmeler nazil oldu. (Hâzin; Süyûfî. Esbâbü'n-nûzûl)

132- Âilene / halkına (ve ümmetine) / **namaz** (kılmalarını) **emret! Sen de ona devam et!** (Geçim derdi seni namazdan alıkoymasın, zira) **Biz senden** (ne kendini ne de başkasını) **rızık**(landırmanı) **istemiyoruz.**

Seni (de, onları da) **Biz rızıklandıyoruz. O** (övgüye değer güzel) **âkıbet, takvâ** (sahipleri) **içindir.**

133- O (müşrik ola)nlar (gördükleri bunca mucizelerle yetinmeyip): "(Muhammed) **bize Rabbinden** (bizim istediğimiz şekilde) **bir âyet** (ve mucize) **getirseydi ya!" dediler. O evvelki** (semavî kitapların ve Tevrat'la, İncil'in) **sahîfeler**(in)de bulunan (inanç ve fıkıhla ilgili bilgiler, ayrıca geçmiş toplumların yaşadıkları tarihçelerden ibaret bunca) **açık delil**(ler) **onlara**(, önceki peygamberleri hiç görmemiş, onlardan öğrenenlerden de okumamış, hattâ okuma yazması dahi olmayan ümmî bir peygamber tarafından) **gelmedi mi?** (Bundan büyük mucize mi arıyorlar?)

134- Eğer gerçekten Biz onları o (Kur'â)ndan önce bir azapla helak edecek olsaydık, **elbette: "Bize bir rasûl gönderseydin ya,** (dünyada esir edilip öldürülerek, âhirette de cehenneme girdirilerek) **alçaklığa uğramadan ve rüsvay olmadan önce Senin âyetlerine hakkıyla uyaydık!" derlerdi.** (Biz de onlara böyle bir bahane vermemek için kendilerine Kur'ân-ı Ke-rîm'i gönderdik!)

135- (Habîbim!) **De ki:** "(Bizden ve sizden) **her bir kişi** (birbirinin durumunun ne türlü bir akıbeta varacağını) **bekleyicidir, öyleyse bekleyin!**

Yakında (kıyamet kopunca) **bileceksiniz; kimmiş o dosdoğru yolun ahâlisi ve kimmiş o** (sapıklıktan kurtulup sonsuz nimetlere kavuşuracak) **hidâyete ermiş olanlar!"**

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanođlu